

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
СХІДНОУКРАЇНСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ВОЛОДИМИРА ДАЛЯ

Кафедра тваринництва та харчових технологій

“ЗАТВЕРДЖУЮ”
В.о. декана

Лілія МАРТИНЕЦЬ
“19” вересня 2022 р.

РОБОЧА НАВЧАЛЬНА ПРОГРАМА ДИСЦИПЛІНИ

ОК16 ОРГАНІЗАЦІЯ ПЛЕМІННОЇ СПРАВИ

(шифр і назва навчальної дисципліни)

Ступінь вищої освіти

бакалавр

(бакалавр, магістр)

Факультет (назва)	Галузь знань (шифр і назва галузі знань)	Спеціальність (шифр і назва спеціальності)	Освітня програма (назва освітньої програми)
аграрний	20 Аграрні науки та продовольство	204 Технологія виробництва і переробки продукції тваринництва	Технологія виробництва і переробки продукції тваринництва

Робоча програма навчальної дисципліни « Організація племінної справи» для здобувачів вищої освіти (денна/заочна форми навчання) спеціальностей 204 Технологія виробництва і переробки продукції тваринництва

.

«08» серпня 2022 року – 11 с.

Розробник:

Шахова Ю.Ю., кандидат сільськогосподарських наук, старший науковий співробітник, доцент, доцент кафедри тваринництва і харчових технологій

Робоча програма затверджена на засіданні кафедри тваринництва та харчових технологій

Протокол від 12 серпня 2022 року №11.

В.о. завідувача кафедри тваринництва

та харчових технологій

(підпис)

Наталія НЕДОСЕКОВА

(ініціали і прізвище)

Схвалено проектною групою освітньої програми 204 Технологія виробництва і переробки продукції тваринництва

1. Опис навчальної дисципліни

Навчальна дисципліна "Організація племінної справи" ґрунтується на засвоєнні студентами дисциплін природничо-наукової, професійної та практичної підготовки: методологічних засад спеціальності і біології, анатомії, фізіології і біохімії, генетики і розведення, механізації виробничих процесів у скотарстві, зоогігієні, технології штучного осіменіння і годівлі.

Найменування показників	Галузь знань, напрям підготовки, освітньо-кваліфікаційний рівень	Статус навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів – 3	Галузь знань 20 «Аграрні науки та <u>продовольство</u> » (шифр і назва)	Нормативна	
	Напрямок підготовки		
Модулів – 1	Спеціальність (професійне спрямування): <u>204 Технологія виробництва і переробки продукції тваринництва</u> (шифр і назва)	Рік підготовки:	
Змістових модулів – 1		4-й	4-й
Індивідуальне науково-дослідне завдання –		Семестр	
Загальна кількість годин – 90		8-й	8-й
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 2,5 самостійної роботи студента - 5	Освітній (освітньо-кваліфікаційний) рівень: <u>бакалавр</u>	Лекції	
		14 год.	4 год.
Практичні, семінарські			
16 год.		4 год.	
Лабораторні			
год.		год.	
Самостійна робота			
60 год.		82 год.	
Мова навчання: українська	Індивідуальні завдання: -		
	<u>Форма підсумкового контролю: екзамен</u>		

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

2.1. Метою викладання навчальної дисципліни "Організація племінної справи" є підготовка висококваліфікованих фахівців, що володіють загальними знаннями з технологій виробництва продукції тваринництва, які необхідні для засвоєння технологічних ланцюгів щодо ведення племінного обліку, оцінки племінних якостей тварин, племінного відбору та підбору, організації племінних заходів у масштабах господарства, породи, країни та світу.

2.2 Основними завданнями вивчення дисципліни "Організація племінної справи" є:

- Надання знань щодо сучасних технологій організації племінної справи, а також особливостей їх застосування в різних умовах;
- Прищеплення студентам певних практичних навичок з організації племінної справи;
- Формування у студентів сучасного бачення закономірностей біології, індивідуального розвитку, відтворення і селекції в скотарстві;
- Надання умінь щодо організації комплексу технологічних процесів вирощування, годівлі, забезпечення мікроклімату та комфорту тваринам для якнайповнішого прояву їх селекційного та генетичного потенціалу.
- Формування у студентів розуміння племінної справи як єдиного цілого, що об'єднує сучасні методи обліку, оцінки племінних якостей тварин, племінного відбору та підбору.
- встановлення та розуміння впливу різних факторів на результати оцінки племінних тварин, кількість і якість отриманої від них продукції;
- організації племінної справи в господарствах різних розмірів, спрямованості і форм власності;
- ведення селекції тварин у масштабах індивідуальної оцінки, добору та підбору.
- організації селекційного процесу на рівнях господарства, породи, країни та світу.
- визначення ключових селекційних характеристик кількості та якості продукції тваринництва;
- вживання заходів підвищення економічної ефективності процедур організації обліку, оцінювання, добору та підбору тварин.

2.3. Згідно з вимогами освітньої програми навчальна дисципліна спрямована на формування програмних компетентностей щодо:

ЗК3. Здатність застосовувати знання в практичних ситуаціях.

ФК1. Здатність використовувати професійні знання в галузі виробництва і переробки продукції тваринництва для ефективного ведення бізнесу.

ФК2. Здатність використовувати сучасні знання про способи відтворення, закономірності індивідуального розвитку та розведення тварин для ефективної професійної діяльності у галузі

тваринництва.

3. Результати навчання

Фахівець напряму підготовки 204 «Технологія виробництва і переробки продукції тваринництва» повинен володіти знаннями щодо організації племінної справи у галузях тваринництва на сучасній інноваційній основі, а також творчо і ефективно використовувати у своїй фаховій діяльності набуті знання та досягнення науки і передового досвіду.

Згідно з вимогами освітньої програми навчальна дисципліна спрямована на формування наступних **програмних результатів навчання**..

ПРН2. Навчати співробітників підприємства сучасних та нових компонентів технологічних процесів з виробництва і переробки продукції тваринництва.

ПРН5. Забезпечити якість виконання робіт

ПРН7. Здійснювати пошук оброблення та узагальнення інформації із застосуванням сучасних інформаційних технологій.

ПРН8. Застосовувати знання з відтворення та розведення сільсько- господарських тварин для ефективного ведення господарської діяльності підприємства.

4. Передумови для вивчення дисципліни

Програма навчальної дисципліни реалізується шляхом організації аудиторної (лекційні, лабораторні і практичні заняття) та самостійної роботи (написання рефератів).

Програму навчальної дисципліни складено відповідно до вимог навчального плану. Підсумковою формою атестації є залік.

Дисципліни, які мають бути вивчені раніше:

- Біофізика;
- Біохімія з основами фізичної та колоїдної хімії;
- Біотехнології з основами мікробіології;
- Генетика;
- Відтворення тварин;
- Розведення тварин;
- Здоров'я тварин та основи ветеринарії;
- Морфологія і фізіологія сільськогосподарських тварин;
- Годівля тварин і технології кормів;
- Організація і менеджмент виробництва та переробки продукції тваринництва;
- Методи наукових досліджень та інформатизації у виробництві та переробці продукції тваринництва;
- Стандартизація, метрологія і сертифікація.

З урахуванням наведеного вище, навчальна програма курсу визначає нормативний зміст навчання з цієї дисципліни, встановлює обсяг і рівень

засвоєння знань за видами навчальних занять та самостійної роботи для майбутніх технологів з виробництва та переробки продукції тваринництва. При цьому зміст і структура програми ґрунтуються на традиційній концепції побудови навчального курсу.

5. Програма навчальної дисципліни

ТЕМА 1. Облік, ідентифікація і реєстрація у різних галузях тваринництва.

Роль племінної справи у тваринництві. Облік у тваринництві, його значення для племінної справи. Ідентифікація і реєстрація тварин. Племінний та зоотехнічний облік. Селекційні ознаки тварин різних видів та напрямів продуктивності. Методи та способи обліку продуктивних, відтворювальних, технологічних та інших ознак тварин.

ТЕМА 2. Основні принципи організації селекційного процесу в тваринництві.

Роль спадковості й мінливості в селекції. Кількісні та якісні селекційні ознаки. Селекційні ознаки самок і самців. Критерії оцінювання успадкованості, повторюваності й мінливості селекційних ознак. Оцінювання і відбір тварин за фенотипом і генотипом. Значення умов зовнішнього середовища та вирощування молодняку для коректності оцінки племінної цінності тварин. Автоматизація управління селекційним процесом із використанням прикладних комп'ютерних програм.

ТЕМА 3. Принципи і методи селекційних оцінки, добору та підбору

Принципи і методи племінного відбору. Рушійний, стабілізуючий і дизруптивний добір. Пороговий, тандемний та індексний методи відбору. Сучасні методи біотехнології в селекції тварин. Біологічне, технологічне і економічне оцінювання сільськогосподарських тварин.

ТЕМА 4. Підходи до чистопородного розведення, схрещування та виведення нових порід.

Чистопородне розведення. Селекція по лініях. Чисті лінії та їх значення у племінній роботі з різними видами тварин. Значення виведення нових порід. Використання схрещування та гібридизації в селекції тварин. Інбридинг, його позитивні та негативні аспекти. Великомасштабна селекція.

ТЕМА 5. Технології вирощування, оцінювання, відбору, підбору і використання плідників у селекції.

Значення плідників у племінному поліпшенні тварин. Методи оцінки племінної цінності плідників та маток. Організація племінного підбору пар. Замовні спаровування. Відбір молодняку за походженням і генетичними маркерами. Технологічний процес вирощування, добору, оцінювання, підбору і використання плідників.

6. Структура навчальної дисципліни

На початку вивчення навчальної дисципліни кожен студент має бути ознайомлений як з робочою програмою навчальної дисципліни і формами

організації навчання, так і зі структурою, змістом та обсягом кожної з тем, а також з усіма видами контролю та методикою оцінювання сформованих професійних компетентностей. Тематичний план навчальної дисципліни «Організація племінної справи» складається з наступних тем.

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин											
	денна форма						Заочна форма					
	усього	у тому числі					усього	у тому числі				
		лек	пр	лаб	інд	с.р.		лек	пр	лаб	інд	с.р.
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
ТЕМА 1. Облік, ідентифікація і реєстрація у різних галузях тваринництва.	12	2	2			8	17	0,5	0,5			16
ТЕМА 2. Основні принципи організації селекційного процесу в тваринництві.	36	4	4			28	18	1	1			16
ТЕМА 3. Принципи і методи селекційних оцінки, добору та підбору	12	2	2			8	17	0,5	0,5			16
ТЕМА 4. Підходи до чистопородного розведення та виведення нових порід.	14	2	4			8	18	1	1			16
ТЕМА 5. Технології вирощування, оцінювання, відбору, підбору і використання плідників у селекції.	16	4	4			8	20	1	1			18
Усього годин	90	14	16			60	90	4	4			82

7. Теми практичних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		Денна форма	Заочна форма
1.	ТЕМА 1. Облік, ідентифікація і реєстрація у різних галузях тваринництва.	2	0,5
2.	ТЕМА 2. Основні принципи організації селекційного процесу в тваринництві.	4	1
3.	ТЕМА 3. Принципи і методи селекційних оцінки, добору та підбору	2	0,5
4.	ТЕМА 4. Підходи до чистопородного розведення та виведення нових порід.	4	1
5.	ТЕМА 5. Технології вирощування, оцінювання, відбору, підбору і використання плідників у селекції.	4	1

8. Теми лабораторних занять

Не передбачено навчальним планом

9. Індивідуальні завдання

Не передбачено навчальним планом

10. Критерії оцінювання результатів навчання

Оцінювання знань студентів здійснюється відповідно до Положення про організацію та проведення поточного і семестрового контролю результатів навчання студентів.

Навчальними технологіями, які використовуються на лекційних та практичних заняттях, з метою активізації навчально-пізнавальної діяльності студентів при вивченні дисципліни передбачається:

- Проблемні лекції, розв'язування творчих завдань, робота в Інтернет; презентації, візуальне супроводження навчального процесу (відеопрезентації, відеозаписи тощо).
- Лекції (в лекційній аудиторії з використанням рисунків, схем, таблиць, комп'ютера та мультимедійних програм).
- Лабораторно-практичні заняття (в аудиторії з використанням наочних посібників, рисунків, схем, таблиць, комп'ютера та мультимедійних програм; на фермах НД господарства, виставках, з використанням живих об'єктів).
- Самостійна робота (дома, в бібліотеці, в навчальних аудиторіях, з використанням ресурсів Інтернету, спеціальної літератури та робочого зошита).
- Виконання індивідуальних завдань та розв'язування і складання практичних, ситуативних задач різного рівня з певної теми.
- Консультації (групові, індивідуальні, дистанційні).

11. Форми поточного та підсумкового контролю і засоби діагностики результатів навчання

11.1. Поточний контроль проводиться у вигляді опитування.

11.2. Підсумковий контроль проводиться у вигляді заліку.

11.3. Засобами діагностики результатів навчання є стандартизовані тести та презентації студентами результатів виконаних завдань.

11.4. Розподіл балів, які отримують студенти

Поточний контроль					Семестровий контроль	Сума
T1	T2	T3	T4	T5		
10	10	10	15	15	40	100

T1, T2 ... T11 – теми навчальної дисципліни.

Засвоєння матеріалу що викладається на лекціях контролюється при проведенні поточного та підсумкового контролів.

Поточний контроль здійснюється шляхом опитування на практичних заняттях та виконання контрольних завдань.

По закінченні кожного змістовного модуля відбувається модуль-контроль.

Контроль самостійної роботи проводиться шляхом захисту індивідуальних навчально- (науково-) дослідницьких завдань.

Після виконання та написання курсової роботи проводиться її захист.

Навчальним планом передбачений підсумковий контроль у вигляді екзамену.

12. Інструменти, обладнання та програмне забезпечення, використання яких передбачає навчальна дисципліна

Мультимедійна установка з відео- та аудіозабезпеченням, комп'ютер, ноутбук, програмне забезпечення – MS Windows, MS Office 365, СУБД Visual FoxPro, IBM SPSS Statistics, Table Curve, мережа Інтернет, відеофільми, презентації, навчальна, методична, наукова література. Інформаційні стенди, макети, муляжі, інструменти для взяття промірів ВРХ, мікроскоп, посуд Дьюара, фотоапарат, відеокамера.

13. Рекомендовані джерела інформації

Навчальна та інша література

Базова

1. Закон України " Про племінну справу у тваринництві" // Урядовий кур'єр. 2000. - №4.- С. 1-5.
2. Буркат В.П., Полупан Ю.П., Йовенко І.В. Лінійна оцінка корів за типом.- К.: Аграрна наука, 2004.- 88 с.
3. Інструкція з бонітування великої рогатої худоби молочних і молочном'ясних порід. Інструкція ведення племінного обліку в молочному і молочном'ясному скотарстві - К.: "ПАНВ", 2004.- 76 с.
4. Нормативно-правові акти з ідентифікації та реєстрації тварин. Мінагрополітики України. - К., 2005.- 194 с.
5. Рубан Ю.Д. Конституция животных и проектирование технологических и селекционных процессов в скотоводстве. - К.: Аграрна наука, 2003.- 284 с.
6. Рубан Ю.Д. Породы и племенное дело в скотоводстве: эволюция и прогресс.- К.: Аграрна наука, 2003.- 394 с.
7. Наукове обґрунтування технологій молочного та м'ясного скотарства / Я. М. Гадзало, М. І. Бащенко, О. І. Костенко, О. М. Жукорський, О. К. Трішин, Є. В. Руденко, В. П. Шабля, С. Г. Юрченко, О. Є. Адмін, А. О. Парієв, С. М. Александров, Н. Г. Адміна, Т. Л. Осипенко, І. Ю. Задорожна, С. Ф. Антоненко, Л. Г. Гребень, Ю. С. Кравченко, В. А. Марченко, О. М. Панченко, Н. Л. Балагуровська, Д. В. Зволейко, Б. І.Шевчук, Р. М. Дібіров, Н. П. Русько, Є. Ф. Ткач, О. О. Дробишев, Т. М. Коротченко / Інститут тваринництва Національної академії аграрних наук України, Науково-методичний центр «Технології у тваринництві». – Харків. – 2015. – 498 с.
8. Шабля В. П., Помітун І. А., Савран В.П., Адмін О. Є., Трішин О. К., Юрченко С. Г., Піскун В. І., Гребень Л. Г., Антоненко С. Ф., Гончаренко Л.В., Жукорський О. М., Костенко О. І., Фененко А.І., Ткач В. В., Смоляр В. І., Дріго В.О., Надобних В. О., Завгородній А. І., Стеценко В.І., Полупан Ю. П., Демчук М. П. Норми та вимоги до утримання великої рогатої худоби високого рівня продуктивності. – К.: Аграрна наука, 2014. – 44 с. – ISBN 978-966-540-383-8.

Допоміжна

1. Інтенсивні методи використання молочного стада / В.І. Костенко, Я. Маньковський, Г.В. Танцуров, А.І. Сривов. - К.: Урожай, 1990. - 192 с.
2. Рубан Ю.Д. Биология и эволюция в селекции животных и технологии производства.- К.: Аграрна наука, 2005.- 224 с.
3. Рубан Ю.Д. Породы, пороодообразовательный процесс и селекция животных.- К.: Аграрна наука, 2006.- 380 с.
4. Рубан Ю.Д. Происхождение крупного рогатого скота и селекционный процесс.- К.: Аграрна наука, 2003. - 292 с.
5. Рубан Ю.Д. Разработка селекционных программ в молочном-мясном скотоводстве.- К.: Аграрна наука, 2002.- 308 с.
6. Технология выращивания и использования племенных быков / Под ред. Д.И. Савчука.- К.: Урожай, 1985.- 216 с.

14.2. Електронні ресурси

1. zakon.rada.gov.ua
2. minfin.gov.ua